

Minister van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen (Van Maarseveen) aan hoge commissaris te Djakarta (Hirschfeld), 11 maart 1950

Van Van Maarseveen.

Uw 261 heeft ons met grote zorg vervuld. Een terugkeer van 40.000 burgers uit Indonesië in het jaar 1950, waaronder niet minder dan 20.000 in Indonesië gewortelden is praktisch hier niet op te vangen, in het bijzonder voor wat de laatste groep betreft, die door afwijkende levensgewoonten moeilijk voor samenwoning met Nederlandse gezinnen geschikt zijn, nog daargelaten het feit, dat vermeerdering van samenwoningsgevallen op grote bezwaren stuit. De feitelijke toestand hier te lande is zo, dat talloze personen niet kunnen huwen omdat zij geen woonruimte kunnen vinden. Ik laat nu nog daar, dat de in Indonesië gewortelden zich voor een groot deel hier nimmer thuis zullen gevoelen en dan ook al spoedig naar Indonesië zullen terugverlangen, terwijl dan de kans voor hen om in Indonesië weer toegelaten te worden hoogst waarschijnlijk verkeken is. Bovendien zullen deze mensen zoals U zelf ook stelt grotendeels levenslang op steun zijn aangewezen. Onder deze omstandigheden heb ik met de Heer Oyevaar van het Departement van Verkeer een bespreking gevoerd met betrekking tot de mogelijkheid van vervoer. Daarbij bleek, dat de thans gecharterde schepen over het kwartaal lopende van 1 Maart tot 31 Mei uit Indonesië naar Nederland 29.327 militairen vervoeren en 5672 burgers. Het normale lijnvervoer per passagiers- en vrachtschepen kan per kwartaal omtrent 2000 personen uit Indonesië vervoeren. In het licht van deze cijfers is het uitgesloten dat dit jaar 40.000 burgers naar Nederland zouden vervoerd worden, tenzij er meer schepen gecharterd worden en/of de thans gecharterde schepen na afloop van het militaire vervoer voor burgervervoer gebruikt worden. Het is echter praktisch niet mogelijk meer schepen te charteren, terwijl van de thans gecharterde schepen een groot deel voor gezinsvervoer onbruikbaar is. Bovendien zal dit vervoer aan Nederland deviezen kosten, terwijl niet te verwachten is, dat Indonesië, dat het vervoer van gepensioneerden moet bekostigen, daarvoor deviezen beschikbaar zal stellen. Al deze omstandigheden brengen mij aanvankelijk tot de conclusie, dat het vervoer van in Indonesië gewortelden zoveel mogelijk moet worden afgeremd. Ik zou echter gaarne van U vernemen of U meent dat de Nederlandse Regering jegens de betrokkenen verantwoord is wanneer zij deze politiek volgt. Zou er een noodtoestand bestaan, dan zou het onvermijdelijk kunnen zijn, dat Nederland zich niet alleen een groot deviezenoffer getroost, maar ook schepen, welke eigenlijk niet voor gezinsvervoer geschikt zijn daarvoor toch zou benutten en bovendien er toe zou overgaan om voor de in Indonesië gewortelden hier te lande kampen in te richten teneinde in hun huisvesting, zij het op zeer onbevredigende wijze, te voorzien. Ik kan U mededelen, dat thans gerepatrieerden soms tegen betaling van abnormale bedragen erin slagen zich kost en inwoning te verzekeren en in verband daarmee om steun aankloppen, omdat zij deze bedragen niet kunnen betalen. Te deze aanzien zal ik U echter nog meer uitvoerig inlichten.